

חק לישראל – פרשת בא יום ג'

תורה – שמות פרק י'

(יא) לא בן לכו נא הגברים ועבדו את יהוה כי אתה אתם מבקשים ויגרש אתם מאת פני פרעה: (יא) לא בן לכו נא הגברים ועבדו את יהוה כי אתה אתם מבקשים ויגרש אתם מאת פני פרעה: (יא) לא בן אזילו כעו גבריא ופלאו קדם יי ארי יתה אתון בעו ותריד יתהוון מן קדם פרעה:

(יב) ויאמר יהוה אל משה נטה ידך על ארץ מצרים בארבה ויעל על ארץ מצרים ויאכל את כל עשב הארץ את כל אשר השאיר הברד: (יב) ויאמר יהוה אל משה נטה ידך על ארץ מצרים בארבה ויעל על ארץ מצרים ויאכל את כל עשב הארץ את כל אשר השאיר הברד: (יב) ואמר יי למשה ארים ידך על ארץ מצרים ויתי גובא ויסק על ארץ מצרים ויכול ית כל עסבא דארעא ית כל די אשאר ברדא:

(יג) ויט משה את מטהו על ארץ מצרים ויהוה נהג רוח קדים בארץ כל היום ההוא וכל הלילה הבקר היה ורוח הקדים נשא את הארבה: (יג) ויט משה את מטהו על ארץ מצרים ויהוה נהג רוח קדים בארץ כל היום ההוא וכל הלילה הבקר היה ורוח הקדים נשא את הארבה: (יג) וארים משה ית חטריה על ארץ מצרים וינ ריב רוח קדומא בארעא כל יומא ההוא וכל ליליא צפרא הוה ורוח קדומא נטל ית גובא:

(יד) ויעל הארבה על כל ארץ מצרים וינח בכל גבול מצרים כבד מאד לפניו לא היה בן ארבה פמהו ואחריו לא יהיה בן: (יד) ויעל הארבה על כל ארץ מצרים וינח בכל גבול מצרים כבד מאד לפניו לא היה בן ארבה פמהו ואחריו לא יהיה בן: (יד) וסליק גובא על כל ארץ מצרים ושרא בכל תחום מצרים תקיף לתרא קדמוהי לא הוה בן גובא דכנתייה ובתרוהי לא יהי בן:

(טו) ויכס את עין כל הארץ ותחשוף הארץ ויאכל את כל עשב הארץ ואת כל פרי העץ אשר הותיר הברד ולא נותר כל ירק בעץ ובעשב השדה בכל ארץ מצרים: (טו) ויכס את עין כל הארץ ותחשוף הארץ ויאכל את כל עשב הארץ ואת כל פרי העץ אשר הותיר הברד ולא נותר כל ירק בעץ ובעשב השדה בכל ארץ מצרים: (טו) ויפא ית עין שמשא דכל ארעא ויחשובת ארעא ואכל ית כל עסבא דארעא וית כל פירי אילנא די אשאר ברדא ולא אשתאר כל ירוקא באילנא ובעסבא דחקלא בכל ארעא דמצרים:

רש"י

מערבית היחה כמו שמפורש במקום אחר: (יז) ואחריו לא יהיה בן – ואותו שהי צימי יואל שנא' (יואל ב) כמוהו לא נהי' מן העולם למדנו שהי' כבד משל משה (כי של יואל הי') ע"י מינין הרבה שהיו יחד ארבה ילק חסיל גזם אבל של משה לא הי' אלא של מין א' (כ"ג רא"ס יע"ש) וכמוהו לא היה ולא יהיה: (טו) כל ירק – עלה ירוק וירדור"א בלע"ז (גרניעס):

(יח) לא בן – כאשר אמרתם להוליד הטף עמכם אלל לכו הגברים ועבדו את ה': כי אותה אתם מבקשים – (אותה עבודה) בקשתם עד הנה נזכחה לאלהינו ואין דרך הטף לזבוח: ויגרש אותם – הרי זה לשון קלל ולח פי' מי המגרש: (יב) בארבה – בצביל מכת הארבה: (יג) ורוח הקדים – רוח מזרחית נשא את הארבה לפי שזא כנגדו שמנרים בזרומית

חק לישראל – פרשת בא יום ג'

נביא – ירמיה פרק מו' כג'-כז'

(כג) כָּרְתוּ יַעֲרֶה נְאֻם יְהוָה כִּי לֹא יִחַקֵּר כִּי רַבּוּ מֵאַרְבֶּה וְאִין לָהֶם מִסְפָּר: (כג)
שיצו רבובהא אמר יי ארי לית להון סוף ארי סגיאין מזחלא ולית להון מנין:
(כד) הִבִּישָׁה בַּת מִצְרַיִם נְתָנָה בְּיַד עִם צָפוֹן: (כד) בהיתת מלכות מצרים אתמסרת ביד
עמא דאתא עלה מצפונא:
(כה) אָמַר יְהוָה עֲבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי פוֹקֵד אֶל אָמוֹן מִנְּאָ וְעַל פְּרַעֲה
וְעַל מִצְרַיִם וְעַל אֱלֹהֵיהֶּ וְעַל מַלְכֵיהֶּ וְעַל פְּרַעֲה וְעַל הַבְּטָחִים בּוֹ: (כה) אמר יי
עבאות אלהא דישראל הא אנא מסעד על אתרגושת אלכסנדריא ועל פרעה ועל מצרים ועל טעותהא
ועל מלכהא ועל פרעה ועל דמתרחצין עלוהי:
(כו) וּנְתַתִּים בְּיַד מִבְּקָשִׁי נַפְשָׁם וּבְיַד נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל וּבְיַד עֲבָדָיו וְאַחֲרֵי
כֵן תִּשְׁכַּן בְּיָמֵי קֶדֶם נְאֻם יְהוָה: (כו) ואמסרינון ביד דבען למקטלהון וביד נבוכדראצר מלכא
דבבל וביד עבדוהי ובתר כן תשרי כיומי קדם אמר יי:
(כז) וְאַתָּה אֵל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב וְאַל תַּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי הִנְנִי מוֹשִׁיעָה מִרְחוֹק
וְאֵת זֶרְעָה מֵאַרְצֵ שְׁבִים וְשָׁב יַעֲקֹב וְשָׁקֵט וְשָׁאֲנָן וְאִין מִחֲרִיד: (כז) ואת לא תרחל
עבדי יעקב ולא תתבר ישראל ארי הא אנא פריק לך מרחיק וית בנך מארע גלותהון ויתובון דבית יעקב
וישקטון וישרון לרוחצן ולית דמניד:

רש"י

(כג) כרתו יערה – כח יס זהן לכרות כל יערה. כי לא יחקר – מספר לבאס:
(כד) אל חל חמון – על חמון, על הסר חמון יס שהוא לשון גדולה כמו התטבי מנח חמון (נחום ג). מנח – אלכסנדר' רבת'
לאשניוריא"ה לישנדר"א בלע"ז:
(כו) ואחרי כן – מקץ ארבעים שנה כמו שאמר (יחזקאל כ"ט):
(כז) ואתה אל תירא – לדיקים שבתוך מצרים שגלו עם על כרחם:

כתובים – משלי יד' ג'-ז'

(ג) בְּפִי אֵוִיל חֹטֵר גְּאֹוָה וְשִׁפְתַי חֲכָמִים תִּשְׁמֹרָם: (ג) בפומיה דשטיא זקתא דעצרא ושפותהון דחכימי נגטרן אנון:
(ד) בְּאִין אֲלָפִים אָבוֹס בְּר וְרַב תְּבוּאוֹת בְּכַח שׁוֹר: (ד) אתר דלית תורא דכין אורותא וסוגעא דעללתא בחיליה דתורא:
(ה) עַד אָמוֹנִים לֹא יִכְזָב וְיִפְיחַ כְּזָבִים עַד שֶׁקֶר: (ה) סהדא מיהמנא לא מכזב ודממלל כדבותא סהדא רגלא הוא:
(ו) בְּקֶשׁ לֹץ חֲכָמָה וְאִין וְדַעַת לְנָבוֹן נֶקֶל: (ו) בעי ממיקנא חכמתא ולית וידיעתא למן דמתבין זלילא:
(ז) לֹךְ מִנְּגַד לְאִישׁ כְּסִיל וּבַל יִדְעַת שִׁפְתַי דַּעַת: (ז) אזל בארחא אחרייתא מן קדם סכלא דלית בשפותיה ידיעתא:

חק לישראל – פרשת בא יום ג'

רש"י

- (ג) צפי אויל חוטר גאווה – מקל של גאווה כגון פרע' שאמר מי ה' אשר אשמע בקולו (שמות ה). תשמורם – כמו תשמרם תשמור את החכמים:
- (ד) באין אלפים אבוס בר – באין שוורים האבוס ריקם שאפילו תבן אין מצוי בבית. בר – נקי וריקם כלומר במקום שאין תלמידי חכמים אין הוראה נמצאת כהלכה:
- (ה) ויפיה כזבים – ותמיד מדבר כזב עד שקר:
- (ו) בקש לץ חכמה – כשהוא לריך אל החכמה אינו מוֹרֵאָה בלבו:
- (ז) לך מנגד לאיש כסיל – מהתחבר תמיד אלכו. וכל ידעת – סופך שלא ידעת חכמה:

משנה – יבמות פרק טו'

- (א) האשה שהלכה היא ובעלה למדינת הים, שלום בינו לבינה ושלום בעולם, ובאתה ואמרה, מת בעלי, תנשא. מת בעלי, תתיבם. שלום בינו לבינה ומלחמה בעולם, קטטה בינו לבינה ושלום בעולם, ובאתה ואמרה, מת בעלי, אינה נאמנת. רבי יהודה אומר, לעולם אינה נאמנת, אלא אם כן באתה בוכה ובגדיה קרועין. אמרו לו, אחת זו ואחת זו, תנשא:
- רע"ב** – (א) האשה. שלום בינו לבינה – שאם היתה קטטה בינו לבינה דלמא מחמת שגאה מכוונה לאסור עצמה עליו: ושלום בעולם – שאם היה שעת חירום דלמא כשראתה ששהה הרבה זמן ולא חזר אמרה ודאי לסטים הרגוהו. אי נמי, ראתה אותו מוכה במלחמה וסברה ודאי ימות. אבל
- (ב) בית הלל אומרים, לא שמיענו אלא בבאה מן הקציר, ובאתה מדינה, ובמעשה שהיה. אמרו להן בית שמאי, אחת הבאה מן הקציר, ואחת הבאה מן הייזיתים, ואחת הבאה מן הקציר, ואחת הבאה מן הייזיתים. לא דברו חכמים בקציר אלא בהוזה. חזרו בית הלל להורות בבית שמאי:
- רע"ב** – (ב) צדקה מן הקציר – כמעשה שהיה שהלכו בני אדם לקצור חטין ונשכו נחש לאחד מהם ומת, וצדקה והודיעה בבית דין ושלחו ומלאו כדבריה. ולא התירו חכמים
- (ג) בית שמאי אומרים, תנשא ותטול בתבתה. בית הלל אומרים, תנשא ולא תטול בתבתה. אמרו להן בית שמאי, התרתם ערוה המורה, לא תתירו את הממון הקל. אמרו להן בית הלל, מצינו שאין האחים נכנסים לנחלה על פיה. אמרו להם בית שמאי, והלא מספר בתבתה נלמוד, שהוא כותב לה,

חק לישראל – פרשת בא יום ג'

שָׂאם תִּנְשָׂאֵי לְאַחַר, תִּטְלֵי מִה שֶׁתְּתוּב לִיכִי. וְחָזְרוּ בֵּית הַלֵּל לְהוֹרוֹת כְּדַבְּרֵי בֵּית שְׂמַאי:

רע"ב – (ג) שאין האחים נכנסים – לנחלת בעלה, לרחמנא אמר (דברים י"ז) על פי שנים עדים. וגבי נשואין לידה הוא להקילו

(ד) הכל נאמנים להעידה, חוץ מחמותה, ובת חמותה, וצרתה, ויבמתה, ובת בעלה. מה בין גט למיתה, שהכתב מוכיח. עד אומר, מת, ונשאת, ובא אחר ואמר, לא מת, הרי זו לא תצא. עד אומר מת ושנים אומרים לא מת, אף על פי שנשאת, תצא. שנים אומרים מת ועד אומר לא מת, אף על פי שלא נשאת, תנשא:

רע"ב – (ז) חוץ מחמותה – טעמא לכולהו, מפני ששונאות אותה ומתכוונות להקללה. חמותה שונאתה, שאומרת בלבה זאת תאכל כל עמלי. בת חמותה אומרת זאת תירש כל עמל אבי ואמי. יבמתה יראה שמה סופה להיות כרתה. בת בעלה אומרת זאת בזה במקום אמי ותאכל כל עמלה: מה בין גט למיתה – דלמרינן אף הנשים שאין נאמנות לומר מת בעלה, נאמנות להביא גיטה: שהכתב מוכיח – דסמכינן עיקרא על הגט. ואע"ג דעלייהו נמי סמכינן שריכות לומר צפני נכתב וצפני נחתם: עד אחד אומר

(ה) אחת אומרת מת ואחת אומרת לא מת, זו שאומרת מת תנשא ותטל כתבתה. וזו שאומרת לא מת לא תנשא ולא תטל כתבתה. אחת אומרת מת ואחת אומרת נהרג, רבי מאיר אומר, הואיל ומכחישות זו את זו, הרי אלו לא ינשאו. רבי יהודה ורבי שמעון אומרים, הואיל וזו מזודות שאינו קיים, ינשאו. עד אומר מת ועד אומר לא מת, אשה אומרת מת ואשה אומרת לא מת, הרי זו לא תנשא:

רע"ב – (ה) אחת אומרת מת – שתי כרות הבאות ממדינת הים, אחת אומרת מת בעלי

(ו) האשה שהלכה היא ובעלה למדינת הים, ובאה ואמרה מת בעלי, תנשא ותטל כתבתה, וצרתה אסורה. היתה בת ישראל לכהן, תאכל בתרומה, דברי רבי טרפון. רבי עקיבא אומר, אין זו דרך מוציאתה מידי עברה, עד שתהא אסורה לנשא, ואסורה מלאכול בתרומה:

רע"ב – (ו) היתה בת ישראל לכהן – אם היתה כרתה בת ישראל לכהן, תאכל בתרומה בחזקת שבעלה קיים, ואינה חוששת לעדות

רצון משום עגונה: מספר כתובתה – מנוסח הכתוב צטר כחובה, כשתנשאי לאחר, והרי היא נישאת, ואם כן תטול כתובתה:

מת ונישאת – לאו דוקא נישאת, אלא התיירה להנשא אע"פ שלא נישאת, ואחר כך בא עד אחד ואומר לא מת, לא תצא מהתיירה הראשון: עד אחד אומר מת ושנים אומרים לא מת – כגון שהם פסולי עדות. ואשמעינן הואיל והאמינה תורה עד אחד אין כאן תורת עדות, וכי היכי דחד חשיב, פסולי עדות נמי חשיבי, הלכך הלך אחר רוב דעות, בין כשרים בין פסולים: שנים אומרים מת ואחד אומר לא מת וכו' – הא קמ"ל, דלזלינן אחר רוב דעות בפסולי עדות, בין לקולא בין לחומרא:

ואחת אומרת לא מת: ר"מ אומר הואיל ומכחישות כו' – ולית הלכתא כוותיה:

כרתה, שהואיל ואינה נאמנת להשיאה אינה נאמנת לפוסלה. וכן הלכה:

חק לישראל – פרשת בא יום ג'

(ו) אָמְרָה מֵת בְּעָלֵי וְאַחַר כֶּךָּ מֵת חָמִי, תִּנְשָׂא וְתִטַּל כְּתַבְתָּהּ, וְחֲמוּתָהּ אֲסוּרָה. הִיְתָה בֵּת יִשְׂרָאֵל לִפְהֶן, תֹּאכַל בְּתֵרוּמָהּ, דְּבָרֵי רַבִּי טְרַפּוֹן. רַבִּי עֲקִיבָא אֹמֵר, אֵין זֶה דְרַךְ מוֹצִיאָתָה מִיַּדֵּי עֵבֶרָה, עַד שֶׁתֵּהָא אֲסוּרָה לְנִשְׂאָ, וְאֲסוּרָה לְאָכּוֹל בְּתֵרוּמָהּ. קֹדֶשׁ אַחַת מִחֲמִשׁ נְשִׁים וְאִינוּ יוֹדְעֵי אֵיזוֹ קֹדֶשׁ, כָּל אַחַת אֹמְרַת אוֹתֵי קֹדֶשׁ, נוֹתֵן גֵּט לְכָל אַחַת וְאַחַת, וּמְנִיחַ כְּתָבָהּ בֵּינֵיהֶן וּמְסַתְּלָקָהּ, דְּבָרֵי רַבִּי טְרַפּוֹן. רַבִּי עֲקִיבָא אֹמֵר, אֵין זֶה דְרַךְ מוֹצִיאָתָה מִיַּדֵּי עֵבֶרָה, עַד שֶׁיִּתֵּן גֵּט וְכַתְּבָהּ לְכָל אַחַת וְאַחַת. גְּזַל אֶחָד מִחֲמִשָּׁה וְאֵין יוֹדְעֵי מֵאֵיזָה גְּזַל, כָּל אֶחָד אֹמֵר אוֹתֵי גְּזַל, מְנִיחַ גְּזֻלָּהּ בֵּינֵיהֶן וּמְסַתְּלָקָהּ, דְּבָרֵי רַבִּי טְרַפּוֹן. רַבִּי עֲקִיבָא אֹמֵר, אֵין זֶה דְרַךְ מוֹצִיאָתָה מִיַּדֵּי עֵבֶרָה, עַד שֶׁיִּשְׁלֹם גְּזֻלָּהּ לְכָל אֶחָד וְאַחַד:

בְּתֵרוּמָה – וְזֶהֱא נְמִי הִלְכָה כְּר' טְרַפּוֹן. אֲזַל כְּקִדָּשׁ אַחַת מִחֲמִשׁ נְשִׁים וְאִינוּ יוֹדְעֵי אֵיזָה מֵהֵן קִדָּשׁ, וְכֵן גְּזַל אֶחָד מִחֲמִשָּׁה וְאִינוּ יוֹדְעֵי אֵיזָה מֵהֵן גְּזַל, בְּתֵרוּמָתָהּ הִלְכָה כְּר' ע:

רע"ב – (ו) אַמְרָה מֵת בְּעָלֵי וְאַח"כּ מֵת חָמִי – חֲמוּתָהּ אֲסוּרָה, שְׁאֵין כֹּלָה מַעֲיָדָה עַל חֲמוּתָהּ. וְאַע"ג לְאַמְרָה בְּרִישָׁא מֵת בְּעָלֵי דְתוֹ אֵינָה כֹּלְתָה וְהוּיָא נְכֵרִית, אֲפִילוּ הָכִי לֹא מֵהִימְנָה: הִיתָה בֵּת יִשְׂרָאֵל לִכְהֵן תֹּאכַל

(ח) הָאִשָּׁה שֶׁהִלְכָה הִיא וּבְעֵלָהּ לְמִדְיַנַּת הַיָּם וּבְנָה עִמָּהֶם, וּבָאָה וְאַמְרָה מֵת בְּעָלֵי וְאַחַר כֶּךָּ מֵת בְּנֵי וְאַחַר כֶּךָּ מֵת בְּעָלֵי, אֵינָה נְאֻמְנָת וְחוֹשְׁשִׁים לְדְבָרֶיהָ, וְהוֹלְצָת וְלֹא מוֹתִיבָמָת:

זִיקַת יָצֵם, מֵהִימְנָה. וְאִם בָּאָה לְהַנְשֵׂא לְשׂוּקָה, חוֹשְׁשִׁים לְדַבְרֶיהָ, לְשׂוּתָהּ לְנַפְשָׁהּ חֲתוּכָה לְאִסּוּרָה לְעַלְמָא, וְהוֹלְכָת וְלֹא מוֹתִיבָמָת:

רע"ב – (ח) מֵת בְּעָלֵי וְאַח"כּ מֵת בְּנֵי נְאֻמְנָת – הוּאִיל וְהִיא לָהּ בֵּן וְלֹא הִיתָה בְּחֻזְקָתָה זִקוּקָה לִיצֵם כְּשִׁילְאָהּ, הַשְׁתָּא נְמִי כִי אַמְרָה מֵת בְּעָלֵי וְאַח"כּ מֵת בְּנֵי שְׁאֵין בֵּה

(ט) נָתַן לִי בֶן בְּמִדְיַנַּת הַיָּם, וְאַמְרָה מֵת בְּנֵי וְאַחַר כֶּךָּ מֵת בְּעָלֵי, נְאֻמְנָת. מֵת בְּעָלֵי וְאַחַר כֶּךָּ מֵת בְּנֵי, אֵינָה נְאֻמְנָת. וְחוֹשְׁשִׁים לְדְבָרֶיהָ, וְהוֹלְצָת וְלֹא מוֹתִיבָמָת:

אֲלֹא תִתְעַגֵּן כְּלַקְמֵן בְּרִישׁ הַפְּרָק: שְׁאֵין הָאִשָּׁה נְאֻמְנָת לֹמֵר מֵת יָצֵם כו' – כְּדַפְּרִישׁ הַר"ב בְּמַשְׁנֵה לְלַעִיל וְלֹא מֵתָה אַחֲוֵי כו' לֹא מִקְלָקְלָה בְּהַכִּי. הַלְכָךְ לֹא דִיִּקָּא וּמִינְסָבָא. וְלִשְׁוֹן הַרְמַז"ס בְּפ"ג מֵה' יָצֵם שְׁלֹא הִיא מֵתָה עַד אֶחָד אֲלֹא מִשׁוּם הַתְּרַת עֲגוּנָה. ע"כ. וְהִיא גּוֹפֵא מִטַּעְמָא לְאִיתְתָּא דִיִּקָּא הוּא. כְּפִי הַר"ב רִישׁ פְּרָק י':

רע"ב – (ט) אֵינָה נְאֻמְנָת – וְלֹא מֵהִימְנָה בְּמִגוֹ לְעֵדִין קִיִּים דְּהָא רֹב נְשִׁים מִתְעַבְרֹת וְיוֹלְדוֹת. מִשׁוּם לְחִיכָא מִיַּעוּט דְּמַפִּילוֹת. וְחֻזְקָה דְּקִיּוּמָא לִיצֵם כְּנֶגֶד הַרְוֵב. כְּבַר"פ לְקַמְוִן: וְהוֹלְכָת – וְכַר"פ לְקַמְוִן בְּמִרְכָּא מוֹקְמִין לְמַתְנִיתִין בְּגִרְוֶשָׁה לְפַסּוּלָה לְכַהוּנָה א"נ בְּאַמְרָה אֵין וְהוּא נִחְבָּאנוּ בְּמַעֲרָה וְאֵין אִישׁ עֲמֵנוּ לְבֹא וְלַהֲעִיד לְאֲל"כ לֹא תַחֲלוּץ

(י) נָתַן לִי יָבָם בְּמִדְיַנַּת הַיָּם, אַמְרָה מֵת בְּעָלֵי וְאַחַר כֶּךָּ מֵת יָבָמִי, יָבָמִי וְאַחַר כֶּךָּ בְּעָלֵי, נְאֻמְנָת. הִלְכָה הִיא וּבְעֵלָהּ וְיָבָמָה לְמִדְיַנַּת הַיָּם, אַמְרָה מֵת בְּעָלֵי וְאַחַר כֶּךָּ מֵת יָבָמִי, יָבָמִי וְאַחַר כֶּךָּ בְּעָלֵי, אֵינָה נְאֻמְנָת. שְׁאֵין הָאִשָּׁה נְאֻמְנָת לֹמֵר מֵת יָבָמִי, שֶׁתִּנְשָׂא. וְלֹא מֵתָה אַחֲוֵי, שֶׁתִּכְנַס לְבֵיתָהּ. וְאֵין הָאִישׁ נְאֻמְנָת לֹמֵר מֵת אַחֲוֵי, שֶׁיִּיבָם אֲשֶׁתָּהּ. וְלֹא מֵתָה אֲשֶׁתִּי, שֶׁיִּשָּׂא אַחֲוֵי:

חק לישראל – פרשת בא יום ג'

יבמי וכו' – לתרווייהו קח שריא נפשה לשוק, נלמנת ומותרת לשוק בחזקתה הראשונה, שהפה שאסר הוא הפה שהתיר:

רע"ב – (י) ניתן לי יבם במדינת היס – שילדה חמותה במדינת היס, והיא הלכה בחזקת שאין לה יבם: מת בעלי ואח"כ מת

גמרא – יבמות דף קכ"א ע"א

תניא אמר רבן גמליאל, פעם אחת הייתי מהלך בספינה וראיתי ספינה אחת שנשברה והייתי מצטער על תלמיד חכם שבה ומנו רבי עקיבא וכשעליתי ביבשה בא וישב ודן לפני בהלכה אמרתי לו בני מי העלך אמר לי דף של ספינה נזדמן לי וכל גל וגל שבא עלי נענעתי לו ראשי מכאן אמרו חכמים אם יבואו רשעים על אדם ינענע לו ראשו אמרתי באותה שעה כמה גדולים דברי חכמים שאמרו מים שיש להם סוף מותרת מים שאין להם סוף אסורה תניא א"ר עקיבא פעם אחת הייתי מהלך בספינה וראיתי ספינה אחת שמטרפת בים והייתי מצטער על תלמיד חכם שבה ומנו רבי מאיר כשעליתי למדינת קפוטקיא בא וישב ודן לפני בהלכה אמרתי לו בני מי העלך אמר לי גל טרדני לחברו וחברו לחברו עד שהקיאני ליבשה אמרתי באותה שעה כמה גדולים דברי חכמים שאמרו מים שיש להם סוף אשתו מותרת מים שאין להם סוף אשתו אסורה:

רש"י על הגמרא

נענעתי לו ראשי – ועבר על גבי והלך לו: יתגרה בהן:
נענע לו ראשו – ילחה מפני הסעה ולא

זוהר – בא דף מ' ע"ב

רעיא מהימנא (שמות יב) וַיִּשָּׂא הָעָם אֶת בְּצֻקוֹ טָרִם יַחְמֵץ וְגו'. כ"ה פְּקוּדָא דָּא, לְבַעַר חֲמֵץ. דְּהָא פְּקוּדָא דָּא, אֲתַמְסַר לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל וַיִּשָּׂא הָעָם אֶת בְּצֻקוֹ טָרִם יַחְמֵץ. וְכַתִּיב שְׂאֹר לֹא יִמָּצֵא בְּבֵתֵיכֶם, וְהָא אוֹקְמוּהָ חֲבָרְיָא, וְרִזָּא אוֹקְמוּנָא, בֵּין חֲמֵץ וּמִצָּה דְכַמְהָ דּוּכְתִי, דָּא יֵצֵר רַע, וְדָא יֵצֵר טוֹב:
כ"ו פְּקוּדָא בְּתַר דָּא, לְסַפֵּר בְּשִׁבְחָא דִּיֵּצִיאַת מִצְרַיִם, דְּאִיהוּ חַיִּיבָא עַל בְּרַ נֶשׁ, לְאֲשְׁתַּעֵי בְּהָאֵי שְׁבַחָא לְעַלְמִין. הָכִי אוֹקְמוּנָא, כָּל בְּרַ נֶשׁ דְּאֲשְׁתַּעֵי בְּיֵצִיאַת מִצְרַיִם, וּבְהָהוּא סַפּוּר חֲדֵי בְּחֻדָּה, זְמִין אִיהוּ לְמַחְדֵי בְּשִׁכְיַנְתָּא

חק לישראל – פרשת בא יום ג'

לְעֹלָמָא דְאַתִּי דְהוּא חֲדוּ מִכְּלָא, דְהָאִי אִיהוּ בַר נֶשׁ דְחָדִי בְמַרְיָה, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא חֲדִי בְהָהוּא סְפוּר:

בֵּיה שְׁעָתָא, בְּנִישׁ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְכָל פְּמִלְיָא דִּילֵיה, וְאָמַר לֹון, זִילוּ וּשְׁמְעוּ סְפוּרָא דְשִׁבְחָא דִּילֵי, דְקָא מִשְׁתַּעֲבוּ בְנֵי, וְחֲדָאן בְּפוּרְקָנֵי. כְּדִין כְּלָהוּ מִתְּפַנְשִׁין, וְאַתְיִין וּמִתְחַפְּרִין בְּהַדְיָהוּ דִּישְׂרָאֵל, וּשְׁמְעוּ סְפוּרָא דְשִׁבְחָא, דְקָא חֲדָאן בְּחֲדוּא דְפוּרְקָנָא דְמַרְיָהוּ, כְּדִין אַתְיִין וְאוּדוּן לִיה לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, עַל כָּל אֵינּוֹן נֶסִין וְגַבּוּרָן וְאוּדָאן לִיה עַל עַמָּא קְדִישָׁא דְאִית לִיה בְּאַרְעָא, דְחֲדָאן בְּחֲדוּה דְפוּרְקָנָא דְמַרְיָהוּ:

כְּדִין אַתּוּסָף לִיה חִילָא וְגַבּוּרְתָא לְעֵילָא, וְיִשְׂרָאֵל בְּהָהוּא סְפוּרָא יְהִי חִילָא לְמַרְיָהוּ, כְּמִלְכָּא, דְאַתּוּסָף חִילָא וְגַבּוּרְתָא, כְּדִין מִשְׁבַּחִין גְּבוּרְתֵיה, וְאוּדוּן לִיה, וְכְלָהוּ דְחֲלִין מִקְמִיָה, וְאַסְתַּלַּק יְקָרִיָה עַל כְּלָהוּ. וּבְגִין כֵּהָ, אִית לְשִׁבְחָא וְלֹאשְׁתַּעֲבֵי בְּסְפוּרָא דָּא (דף מ"א ע"א) כְּמַה דְאַתְמַר. כְּגוּוֹנָא דָּא, חוּבָה אִיהוּ עַל בַּר נֶשׁ, לְאַשְׁתַּעֲבֵי תְדִיר קָמֵי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וּלְפָרְסוּמֵי נִיסָא בְּכָל אֵינּוֹן נִיסִין דְעֵבֵד:

וְאִי תִימָא, אַמָּאֵי אִיהוּ חוּבָתָא, וְהָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יָדַע כְּלָא, כָּל מַה דְחָהוּ, וְיַהוּי לְבַתֵּר דִּנְא, אַמָּאֵי פְרִסוּמָא דָּא קְמִיָה, עַל מַה דְאִיהוּ עֵבֵד, וְאִיהוּ יָדַע. אֲלָא וְדָאֵי אַעְטְרִיךְ בַּר נֶשׁ לְפָרְסוּמֵי נִיסָא, וְלֹאשְׁתַּעֲבֵי קְמִיָה בְּכָל מַה דְאִיהוּ עֵבֵד, בְּגִין דְאֵינּוֹן מַלְיִן סְלָקִין, וְכָל פְּמִלְיָא דְלְעֵילָא מִתְּפַנְשִׁין, וְחֲמָאן לֹון, וְאוּדָאן כְּלָהוּ לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְאַסְתַּלַּק יְקָרִיָה עַלִּיהוּ עֵילָא וְתָתָא:

כְּגוּוֹנָא דָּא, מֵאן דְאַשְׁתַּעֲבֵי וּמְפָרֵט חֲטָאוֹי עַל כָּל מַה דְעֵבֵד, אִי תִימָא לְמָאֵי אַעְטְרִיךְ. אֲלָא מְקַטְרְגָא קָאִים תְּדִיר קָמֵי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, בְּגִין לְאַשְׁתַּעֲבֵי וּלְמַתְבַּע חוּבֵי בְנֵי נֶשָׁא, וּלְמַתְבַּע עַלִּיהוּ דִּינָא. כִּיּוֹן דְאַקְדִים בַּר נֶשׁ, וּמְפָרֵט חֲטָאוֹי, כָּל חַד וְחַד, לֹא אֲשָׁאִיר פְטָרָא דְפוּמָא לְהָהוּא מְקַטְרְגָא, וְלֹא יְכִיל לְמַתְבַּע עַלִּיה דִּינָא. דְהָא תְּדִיר תְּבַע דִּינָא בְּקַדְמִיתָא, וּלְבַתֵּר מִשְׁתַּעֲבֵי וּמְקַטְרְגָא פְלוּנֵי עֵבֵד כֵּהָ. וְעַל דָּא, אַעְטְרִיךְ לִיה לְבַר נֶשׁ לְאַקְדְמָא, וּלְפָרֵט חֲטָאוֹי:

כִּיּוֹן דְמְקַטְרְגָא חָמֵי דָּא, לִית לִיה פְטָרָא דְפוּמָא עַלִּיה, וּכְדִין אַתְפָּרֵשׁ מְנִיָה מִכָּל וְכָל. אִי תֵב בְּתִיבְתָא יְאוּת, וְאִי לֹאוּ, הָא מְקַטְרְגָא אֲשַׁתְּכַח עַלִּיה, וְאָמַר פְלוּנֵי דְאַתָּא לְקַמְךָ בְּתוּקָפָא דְאַפִּין, בְּעֵיט בְּמַרְיָה, חוּבוֹי כֵּהָ וְכֵהָ. עַל דָּא יְאוּת לְאַזְדַּהֲרָא בַר נֶשׁ בְּכָל הַנִּי, בְּגִין דִּישְׁתַּכַּח עֵבֵדָא מְהִימְנָא קָמֵי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא:

חק לישראל – פרשת בא יום ג'

הלכה – הרמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק כא'

(יז) לא יהלכו בנות ישראל פרועי ראש בשוק אחת פנויה ואחת אשת איש ולא תלך אשה בשוק ובנה אחריה גזירה שמא יתפשו בנה ותלך אחריו להחזירו ויתעללו בה הרשעים שתפסוהו דרך שחוק:
 (יח) אסור להוציא שכבת זרע לבטלה לפיכך לא יהיה אדם דש מבפנים וזורח מבחוץ ולא ישא קטנה שאינה ראויה לילד אבל אלו שמנאפין ביד ומוציאין שכבת זרע לא די להם שאיסור גדול הוא אלא שהעושה זה בנדוי הוא יושב ועליהם נאמר ידיכם דמים מלאו וכאילו הרג הנפש:

מוסר – מלוקט

מני שים אדם על לב חטאות נעוריו יחרד האיש וילפת כי על ידי הסתכלות בעריות אותם הצורות נקבעו בדעתו והשטן ויצר הרע מביאם לנגד עיניו תמיד וזה גורם להשחית זרעו והוא עון פלילי הלא תראה ער ואונן שהיו בני שמונה שנים בני יהודה הצדיק נכדי יעקב אבינו עליו השלום בקיר שבאבות ונכרתו הגם שהיו נשמות עליונות. והוא עון דור המבול. והאדם אשר יש לו לב. יחשוב כמה וכמה פעמים בא לידי כך על ידי הרהורים והיצר הרע מטעהו שהיה באונס. אבל אין בפיהו נכונה כי הוא פושע גמור כי על ידי הסתכלות בעריות בא לידי הרהור ועל ידי זה הרבה להשחית והרג את בניו וטמא חותמא דמלכא. וגברו רחמיו להאריך אפו אולי ישוב בתשובה ויתמרמר בודוי וחרטה ושב ורפא לו:

לע"נ

זאב וזיים בן שרה, יונתן בן צדיקה, משה דוד בן סוזנה מלכה, גר גבריאל בן סוזן, סוזנה מלכה בת שמוזה, דניאלה פורטונה בת רזאל, צדיקה בת שרה ז"ל.